

שאלות לחזרה בשמואל ב'

10. **דוד עלה לחברון ע"פ ה'. את מי לקח עמו?**
{ את שתי נשיו אחינעם היזרעלית ואביגיל אשת נבל הכרמלי. ואנשיו אשר עמו ומשפחתם (איש וביתו). }
11. **מי משח את דוד למלך ?** { אנשי יהודה². }
12. **הסבר: "ויגדו לדוד לאמר אנשי יביש גלעד אשר קברו את שאול!"**
{ אמרו לדוד שאנשי יבש גלעד קברו את שאול. }
13. **מי המליך את איש בושת בן שאול ?**
{ אבנר בן נר שר צבאו של שאול, המליך את איש בושת במחניים על ישראל. }
14. **מי לא הלך אחר איש בושת ?** { איש יהודה }
15. **בן כמה היה איש בושת וכמה שנים מלך ?**
{ בן 40 שנה היה במלכו, ומלך שנתיים. }
16. **כמה שנים מלך דוד בחברון על בית יהודה ?**
{ שבע שנים וחצי. }
17. **מי נפגש עם מי על הבריכה שבגבעון ?**
{ אבנר ואנשיו מצד אחד של הבריכה, עם יואב בן צרויה ואנשי דוד מצד שני של הבריכה. }
18. **מי הציע: "יקומו נא הנערים וישחקו לפנינו"³ ?** { ומה היתה כוונתו בכך }
{ אבנר הציע ליואב, ורצה שיתגרו אלה באלה, לראות מי מלומד יותר בדרכי מלחמה. }
19. **כמה נלחמו בתחילה, ומי גבר ?**
{ 12 ממחנה אבנר ו- 12 ממחנה יואב, וכולם נהרגו יחד איש ע"י אחיו. }
20. **כמה נלחמו לבסוף, ומי גבר ?**
{ לבסוף, כולם נלחמו בחוזקה, "וינגף אבנר ואנשי ישראל לפני עבדי דוד". ממחנה דוד נהרגו 19 איש ועשהאל, וממחנה אבנר ואיש בושת נהרגו 360 איש. }
21. **מדוע קרא למקום: "חלקת הצורים" ?**
{ על שם החרבות, שהכו בהם איש את אחיו למות. }
22. **מי היה: "קל ברגליו פאחד הצבים אשר בשדה" ?**
{ עשהאל אחי יואב. }
23. **על מי נאמר: "ולא נטה ללכת על הימין ועל השמאל מאחרי אבנר" ?**
{ על עשהאל. }
24. **מי אמר למי: "סור לך מאחרי למה אפכה ארצה..." ?**
{ אבנר לעשהאל }
25. **כיצד היכה אבנר את עשהאל ?**
{ באחר החנית (היכה בו תוך כדי מנוסה, לא בלהב החנית, אלא מצידה האחורי של החנית - והרגו ; רד"ק) אל החומש (בצלע החמישית). }
26. **"ויהי כל הבא אל המקום אשר נפל שם עשהאל וימת, ויעמדו", הסבר: "ויעמדו" !**
{ עצרו במקום הריגתו של עשהאל, ולא המשיכו לרדוף }
27. **מי המשיך לרדוף אחרי אבנר ?**
{ יואב ואבישי המשיכו לרדוף. }

1. **על מי נאמר: "ובגדיו קרעים ואדמה על ראשו" ?**
{ בן איש גר עמלקי, שנמלט ממחנה שאול. }
  2. **היכן מת שאול ?**
{ בהר הגלבו. }
  3. **מי הרג את שאול ?**
{ שאול נפל על חרבו (שמואל א' פרק לא', ד'), והאיש בן הגר העמלקי - הרגו על פי בקשת שאול¹. }
  4. **מה הביא האיש העמלקי לדוד ?**
{ "ונאסף הנזר אשר על ראשו ונאצדה אשר על זרעו ונאביאם אל אדני הנה". }
  5. **מה עשו דוד ואנשיו כשמעו הבשורה הרעה ?**
{ 1. קרעו בגדיהם. 2. ויספדו. 3. ויבכו. 4. ויצמו עד הערב על שאול, ועל יהונתן בנו, ועל עם ה' ועל בית ישראל כי נפלו בחרב. }
  6. **מדוע הרג האיש את שאול ?**
{ כי ידע, שלא יוכל שאול לחיות, אחר שהכה בחרבו את עצמו, והאויב השיגו. }
  7. **מדוע א"כ, ציוה דוד להרגו ?**
{ כי שלח ידו במשיח ה' ! }
  8. **הסבר: "ויאמר: ללמד בני יהודה קשת הנה כתובה על ספר הישר" !**
{ אמר דוד לאנשיו, הנה במיתת הגבורים האלו, באה העת ללמד את בני יהודה לירות בקשת בגבורה ולנצח האויבים, כמו שכתוב בספר התורה על יהודה: " יידך בעורף אויביך", שבגבורתו ניצח את אויביו. }
- הצבי ישראל על במותיך חלל איך נפלו גבורים: אל תגידו בגת אל תבשרו בחוצות אשקלון פן תשמחנה בנות פלשתים פן תעלזנה בנות הערלים: הרי בגלבע אל טל ואל מטר עליכם ושדי תרומת פי שם נגעל מגן גבורים מגן שאול בלי משיח בשמן: מדם חללים מחלב גבורים קשת יהונתן לא נשוג אחור וחרב שאול לא תשוב ריקם: שאול ויהונתן הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם לא נפרדו מנשרים קלו מאריות גברו: בנות ישראל אל שאול בכינה המלבשכם שני עם עדנים המעלה עדי זהב על לבושכן: איך נפלו גברים בתוך המלחמה יהונתן על במותיך חלל: צר לי עליך אחי יהונתן נעמת לי מאד נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים: איך נפלו גבורים ויאבדו פלי מלחמה:**
9. **על פי מה בחר דוד, לשבת דווקא בעיר חברון ?**
{ "וישאל דוד בה' לאמר האעלה באחת ערי יהודה ויאמר ה' אליו עלה ויאמר דוד אנה אעלה ויאמר חברנה" }

² ואע"פ, שכבר נמשח ע"י שמואל, בעת שקבלוהו עליהם למלך - משחוהו (רד"ק)
³ ודרשו רז"ל ולפי שעשה עם דם הנערים שחוק, נענש ונפל בחרב.

¹ "...ואפשר, כי קרב העמלקי כי לא המיתו הוא, אלא מצאו מת אחר שנפל על חרבו, ולמצוא חן בעיני דוד לפי מחשבתו אמר כן. (רד"ק)

שאלות לחזרה בשמואל ב'

28. **מי בא לעזרת אבנר, ומתי ?**
 { כִּבְּאֵי הַשֶּׁמֶשׁ, הַתְּקַבְּצוּ בְּנֵי בְנִימִין לַאֲגוּדָה אַחַת עַל רֹאשׁ הַגְּבֵעָה, לְהַצִּילוּ מִיּוֹאֵב וְאִבִּישׁי. }
29. **מי אמר למי: "הַלְנִצַּח תֵּאכַל חֶרֶב הַלּוֹא יִדְעָתָה כִּי מָרָה תִּהְיֶה בְּאַחֲרוֹנָה...?"**
 { אֲבִנְרָ לִיוֹאֵב. וְכִי לְעוֹלָם נִהְרֹג בְּחֶרֶב, אִישׁ אֶת אַחִיו. הֲלֹא יָדַעְתָּה - וְהֲלֹא תִשְׁכַּח לְדַעְתָּ, שִׁמְרָה תִּהְיֶה בְּאַחֲרוֹנָה, שֶׁאַתָּה אוֹ אֲנִי - נִמּוּת. }
30. **מי תקע בשופר ?**
 { יוֹאֵב }
31. **מי הלך כל הלילה ?**
 { אֲבִנְרָ וְאַנְשֵׁי הַלְכוּ כָּל הַלַּיְלָה בְּעֶרְבָה, וַיַּעֲבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן וַיֵּלְכוּ כָּל הַבְּתָרוֹן (שֵׁם מַחֲזֵן) וַיָּבִיאוּ מַחֲנֵי. וְיּוֹאֵב וְאִבִּישׁי הַלְכוּ כָּל הַלַּיְלָה, וַיֹּאזֵרוּ לָהֶם בְּחֶבְרוֹן. }
32. **היכן נקבר עשהאל ?**
 { בְּקֶבֶר אֲבִיו שֶׁבְּבֵית לָחֶם }
33. **פרק ג'**
33. **"ותהי המלחמה ארפה בין בית שאול ובין בית דוד..."**, מי הלך והתחזק ומי הלך ונחלש ?
 { "וַיְדוּד הַלֵּךְ וְחִזַּק וּבֵית שָׁאוּל הִלְכִים וַיִּחַלְשׁוּ. " }
34. **מי נולד לדוד בחברון, ומאיזו אשה ?**
 { 1. הַבְּכֹר אֲמִנוֹן - לְאַחֲזֵינֵעַם הַיִּזְרְעֵאלִית.
 2. כְּלֵאָב⁴ - לְאַבִּיגַיִל אִשְׁתּוֹ נָבַל הַכַּרְמֶלִי
 3. אֲבִשָׁלוֹם - בֶּן מַעֲכָה (בַּת תַּלְמִי מֶלֶךְ גִּשׁוּר)
 4. אֲדִנְיָה - בֶּן חַגִּית
 5. שִׁפְטָיָה - בֶּן אֲבִיטָל
 6. יִתְרָעַם - לְעַגְלָה. }
35. **באיזה עוון האשים איש בושת את אבנר ?**
 { "וַיֹּאמֶר אֶל אֲבִנְרָ מְדוּעָה בָּאתָה אֵלַי פִּלְגֶשֶׁת אֲבִי" (רַצְפָּה בַת אִיָּה). }
36. **מה נשבע אבנר בעקבות אשמה זו ?** "כִּי הִנֵּה יַעֲשֶׂה אֱלֹקִים לְאַבְנֵר וְכִי יִסִּיף לוֹ כִּי פֶּאֶשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְדָוִד כִּי כֵן אֲעֲשֶׂה לוֹ. לְהַעֲבִיר הַמַּמְלָכָה מִבֵּית שָׁאוּל וּלְהַקִּים אֶת כְּסֵא דָוִד עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל יְהוּדָה מִדָּוָן וְעַד בָּאֵר שֶׁבַע". }
37. **מדוע לא השיב איש בושת, לדברי אבנר ?**
 { "מִיִּירָאתוֹ אֹתוֹ". }
38. **הסבר: "וישלח אבנר מלאכים אל דוד תחתי לאמר למי ארץ, לאמר כרתה בריתך איתי..."** (פס' יב'), ומהי הברית?
 { לְמִי אֶרֶץ - שֶׁנִּשְׁבַּע בְּשֵׁם ה' (שֶׁהָאֶרֶץ שֶׁל ה' הִיא !)⁵ וּבִקְשׁ לְכַרּוֹת עִימוֹ בְּרִית, וְאַבְנֵר יִסַּב אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל תַּחַת מַלְכוּת דָּוִד. }
39. **מי אמר למי: "ויאמר טוב, אני אכרת אתך ברית..."** ? (דוד לשליחי אבנר.)
40. **מהו התנאי שהתנה דוד לאבנר, על כריתת הברית ?**
 { תִּנְהַג... אֶת מִיכָל אִשְׁרָאֵל אֲרֻשָׁתִּי לִי בְּמֵאָה עֶרְלוֹת פְּלִשְׁתִּים }
41. **על מי נאמר: "וילך אתה אישה, הלוך ובכה אחריה..."**, ועד היכן הלך ללוותה ?
 { עַד פְּלִטִי בֶן לִישׁ, וְהֵלַךְ לְלוֹוֹתָהּ עַד "בְּחוּרִים". }

⁶ הִיא מִתְחַזֵּק בְּכָל כַּח עַל בֵּית שָׁאוּל, לְהַעֲמִיד מַלְכוּתוֹ שֶׁל אִישׁ בּוֹשֶׁת
⁷ לְקַרְאוֹ בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ, כְּאִילוֹ שָׁכַח מֶה בְּדַבְּרוֹ עִמוֹ. (מְצוּדַת דָּוִד)
⁸ וַיִּיָּא הִטְהַר לְתוֹךְ הַשֶּׁעַר בַּפְּתָע פְּתָאוֹם.
⁹ וְאַעֲ"פ שֶׁאֲמָרוּ, כִּי הַמֶּלֶךְ אֵינוֹ יוֹצֵא אַחֲרַי וְאֵפִילוֹ מֵת לוֹ מֵת אֵינוֹ יוֹצֵא מִפְּתַח פְּלִטְרִין שְׁלוֹ, עֲשֶׂה כֵן דָּוִד לְהוֹצִיא מִלְּבָב שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יִחַשְׁדוּהוּ כִּי בְעֲצָתוֹ נִהְרַג. (רַד"ק)

שאלות לחזרה בשמואל ב'

54. איזו שבועה נשבע דָּוִד, אחרי שקונן על אבנר?
 {שלא יטעם לחם או כל דבר עד בא השמש.}
55. כיצד כינה דָּוִד את אבנר?
 {שר וגדול נפל היום בישראל.}
56. מדוע לא העניש דָּוִד את יואב על שהרג את אבנר?
 { "וַיֹּאמְרֵי הַיּוֹם כִּדְ וּמִשׁוֹחַ מֶלֶךְ" (שכאילו רק היום, נמשחתי למלך על כל ישראל, לכן, אין בי כח להנקם באנשים קשים כבני צרויה) ...אלא: "יִשְׁלַם ה' לַעֲשֵׂה הַרְעָה כְּרַעְתּוֹ".}
- פרק ד'
57. מדוע רפו ידיו של איש בושת, ומדוע נבהלו כל ישראל?
 {מפני ששמעו על מיתת אבנר אחר שהלך לְדָוִד, ופחדו שיד דָּוִד בדבר.}
58. "וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים שָׂרֵי גְדֻדִים הָיוּ בֶן שָׂאוֹל הָיוּ לִבָּן שָׂאוֹל (איש בושת) ..."
 מי הם שני השרים, ומהיכן היו?
 {האחד בענה, וְשֵׁם הַשֵּׁנִי רֶכָב בֶּנִי רִמּוֹן, מהעיר בארות שבארץ בנימין.}
59. להיכן ברחו בענה ורכב?
 {לעיר גת.}
60. מי היה פיסח, וכיצד קרה הדבר?
 { "וַיִּלְהוֹנְתֵן בֶּן שָׂאוֹל בֶּן נָכָה רִגְלִים, בֶּן חַמֵּשׁ שָׁנִים הָיָה בְּבֹא שְׁמֵעַת שָׂאוֹל וַיְהוֹנְתֵן מִיִּזְרְעֵאל, וַתִּשְׁאַהֲוּ אִמּוֹתָו וַתִּנְסֵן, וַיְהִי בְּחַפְזָה לְנוֹס וַיִּפֹּל וַיִּפְסַח וַיִּשְׁמוּ מִפִּיבֶשֶׁת"}
61. מי הוכה ב-"חומש"?
 {עשהאל ביד אבנר, אבנר ביד יואב, ואיש בושת ביד רָכָב וּבַעֲנָה (שרי הגדודים של איש בושת בן שאול, שברחו לגת)}
62. כיצד הערימו על איש בושת להרגו?
 {עשו עצמם כמעוניינים לקנות ממנו חיטים.}
63. למי הביאו רָכָב וּבַעֲנָה את ראשו של איש בושת, ומדוע?
 {לְדָוִד, כי חשבו שכך ימצאו חן בעיניו.}
64. מה נשבע דָּוִד לְרָכָב וּבַעֲנָה?
 {שכמו שהרגתי את הער העמלקי שבישר לי, שהרג את שאול, (והוא חשב כמוכם, שאתן לו שכר על הבשורה), כך, ודאי שאהרוג אתכם, אנשים רשעים, שהרגתם איש צדיק על משכבו.}
65. מה עשה דָּוִד לְרָכָב וּבַעֲנָה, ומה עשה לְרָאשׁוֹ של איש בושת?
 {את רָכָב וּבַעֲנָה: 1. וַיַּהַרְגֵם 2. וַיִּקְצְצוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רִגְלֵיהֶם. 3. וַיִּתְּלוּ עַל הַבְּרֶכֶה בְּחֶבְרוֹן. וְאֶת רָאֵשׁ אִישׁ בֶּשֶׁת לְקַחוּ וַיִּקְבְּרוּ בְּקֶבֶר אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן.}
- פרק ה'
66. מי אמר למי: "הננו עצמך וּבִשְׂרָךְ אֲנַחְנוּ"?
 {אנשים מכל שבטי ישראל לְדָוִד בְּחֶבְרוֹן.}
67. בן כמה היה דָּוִד בתחילת מלכותו על יהודה?
 {30}

10 ולא חש למנות ששה החדשים היתרים, או לפי שמשך ששת החדשים אשר ברח בפני אבשלום, אין מהראוי לחשבם לימי מלוכה, (מצו"ד)

11 "וְאֵת הַיְבוּסִי יוֹשֵׁבֵי יְרוּשָׁלַם לֹא נָכְלוּ בְּנֵי הַיְהוּדָה לְהוֹרִישֵׁם..."; יהושע טו' סג'; "וְאֵת הַיְבוּסִי יֹשֵׁב יְרוּשָׁלַם לֹא הוֹרִישׁוּ בְּנֵי בְנִימִן וַיִּשָׁב הַיְבוּסִי אֶת בְּנֵי בְנִימִן בִּירוּשָׁלַם עַד הַיּוֹם הַזֶּה"; שופטים א' כא'

12 ובאמת לא פירש כאן מה יתן למי שיגע בצינור, ובדה"א יא' ו' פירש: "וַיֹּאמֶר דָּוִד כֹּל מִכָּה יְבוּסִי בְּרָאשׁוֹנָה יִהְיֶה לְרָאֵשׁ וּלְשָׂר וַיַּעַל בְּרָאשׁוֹנָה יוֹאָב בֶּן צְרוּיָה וַיְהִי לְרָאֵשׁ".

13 "לפי שביזוהו בהם, שאמרו שהם ימנעוהו שלא ילכוד את המצודה".

(רד"ק)

14 חרש = אומן.

שאלות לחזרה בשמואל ב'

89. מי ברך את העם ?
{ דוד }
90. מה נתן דוד לכל איש ואשה בעם ?
{ 1. חלת לחם אחת. 2. אֶשְׁפָּר אֶחָד¹⁹. 3. אֶשְׁיִשָּׂה אֶחָת²⁰ }
91. כיצד החשיבה מיכל, את ריקודיו של דוד לפני ארון ה', וכיצד החשיב אותם דוד ?
{ מיכל : "נִגְלָה הַיּוֹם (דוד) ... כְּהַגְלוֹת... אֶחָד הַרְקִים" דוד : "...עַמָּם אֶכְבְּדָה", עם מעשים כאלו, מכובד אני ולא בזוי ! }

פרק ז'

92. מה הציע דוד לנתן הנביא ?
{ לבנות את בית המקדש (שלא יתכן, שהמלך ישב בבית ארזים, וארון ה' יושב תחת יריעות המשכן. }
93. מה השיב נתן לדוד ?
{ בתחילה אמר : "...כֹּל אֲשֶׁר בְּלִבְךָ לַךְ עֲשֵׂה...".
אך למחרת, אחר הנבואה שקבל בלילה, אסר עליו לבנות את בית ה', אך הבטיח לו, שבנו יבנה את בית ה', ומלכות דוד וזרעו תקום לעולם ! }
94. מי אמר למי : "...מי אֶנְכִי...ומי בֵּיתִי כִּי הִבִּיאֲתָנִי עַד הַלֵּם", ולמה הכוונה ?
{ דוד אמר בתפילתו לפני ה' . והכוונה, למעלה העצומה, שלקח אותו מרעיית הצאן להיות מלך על כל ישראל, ולא זו בלבד, אלא הבטיח לו שמלכות בית דוד תתקיים לעולם !! }
95. סכס בקצרה, מה בקש דוד בתפילתו ?
{ "...הוֹאֵל (שיהיה לרצון לפניך) וּבְכַךְ אֶת בֵּית עֲבָדְךָ לְהִיּוֹת לְעוֹלָם לְפָנֶיךָ... " - ברך את זרעי, שילכו בדרך ה', ויהיו עובדים לפניך בכל ליבם לעולם. }
96. מה היה : "דבר קטן" שקבל דוד מה', ומה היה : "דבר גדול" ?
{ מלכותו היתה הדבר הקטן (באופן יחסי), ומלכות זרעו אחריו היתה בעיניו הדבר הגדול²¹ }

פרק ח'

97. ציין, אלו מקומות כבש דוד ?
{ 1. אֶרֶם. 2. מוֹאָב. 3. בְּנֵי עַמּוֹן. 4. פְּלִשְׁתִּים. 5. עַמְלֶק. 6. הַדְּדַעְזֵר בֶּן רְחֹב מֶלֶךְ צוּבָה }
98. איזו עיר לקח דוד מיד פלישתים ?
{ גת, ונקראה : "מִתְגַּת הָאֶמְהָ"²² }
99. כמה משבוי מואב הרג דוד ?
{ שני חבלים (שני חלקים מתוך שלושה) - להמית, ומלא החבל - להחיות²³ }
100. כמה פרשים ואיש רגלי, לכד דוד מאנשי הדדעזר מלך צובה ?
{ 1700 - פרשים, ו- 20,000 איש רגלי. }

77. כמה פעמים עלו פלישתים להלחם עם דוד, וכמה פעמים שאל בה' אם לצאת נגדם ?
{ פעמיים עלו ופעמיים שאל : 1. "וינטשו" (התפטרו) הפלישתים בעמק רפאים, ה' ענה לדוד, שִׁיֵּצֵא ויִנְתְּנוּ בידו, ודוד היכה בהם בבעל פרצים¹⁵. 2. שוב עלו נגדו הפלישתים בעמק רפאים, וה' ענה לדוד שלא יצא לקראתם, אלא יסב את דרכו ויבוא מאחריהם, וכששמע את הקול העולה בראשי הבכאים (שם אילנות) - יעלה עליהם וינצח ! }
78. היכן היכה דוד בפלישתים ?
{ "וינעש דוד כן כַּאֲשֶׁר צִוְּהוּ ה', ויך אֶת פְּלִשְׁתִּים מִגִּבְעַ עַד בְּאֵד גִּזְרִי". }

פרק ו'

79. כיצד העלו, את ארון האלוקים מבית אבינדב ? (מקריית יערים¹⁶)
{ שמו אותו על עגלה חדשה, ובקר מושך אותה. }
80. מדוע שלח עוזה את ידו לאחוז בארון ?
{ כִּי שָׁמְטוּ הַבָּקָר - כִּי הַבָּקָר נִעְנַע אֶת הָעֲגֵלָה, וְחָשַׁשׁ עוֹזָה שִׁפּוֹל מִן הָעֲגֵלָה. }
81. מדוע פרץ ה' פרץ (שבר) בעוזה, והמיתו ?
{ "עַל הַשֵּׁל" - עַל הַשְּׂגָגָה שֶׁעָשָׂה בְּאֶחְזוֹ בָּאָרוֹן, שֶׁהָלָא אֵינוֹ לֹוִי וְלֹא רִשָּׁאִי לְשֵׂאת הָאָרוֹן. }
82. מדוע לא רצה דוד, להעלות כעת את הארון, לעיר דוד ?
{ מִתּוֹךְ יִרְאַת ה', שְׂמָא לֹא יִזְהַר כִּרְאוּי בַקְדוּשַׁת הָאָרוֹן. }
83. להיכן שלח דוד את ארון האלוקים, ולכמה זמן ?
{ לבית עובד אדום הגיתי (שגר בגת ; עובד היה מהלוויים), והיה אצלו 3 חדשים. }
84. מדוע החליט דוד להעלותו שוב לעיר דוד ?
{ כִּי שָׁמַע שֶׁבֶרֶךְ ה' אֶת בֵּית עוֹבֵד אֲדוֹם הַגִּיתִי בַגִּלָּל הָאָרוֹן }
85. מה ההבדל, בין נשיאת הארון בפעם הראשונה לשניה ?
{ בראשונה נישא בעגלה. בפעם השניה, נישא הארון בכתפי הלוויים¹⁷ כפי שהצטוו בתורה (פרי' נשא). }
86. מתי זבחו שור ומריא ?
87. תאר כיצד ליוו דוד וכל העם את הארון לירושלים ?
{ דוד מכרכר בכל עוז לפני הארון, וכל העם מריעים ותוקעים בשופרות ברוב שמחה. }
88. כיצד נענשה מיכל, ומדוע ?
{ "וּלְמִיכַל בַּת שָׂאוּל לֹא הָיָה לָהּ יָלֵד עַד יוֹם מוֹתָהּ"¹⁸, מפני שביזתה את דוד בליבה, על שכרכר בכל עוז לפני ארון ה'.

¹⁵ הוא עמק רפאים, ונקרא בעל פרצים, מפני שהיכה בהם בפתאומיות ובמהירות, כמים הפורצים גדר.
¹⁶ לעיל שמואל א', ז', ב'.
¹⁷ "וינתקדשו הכהנים והלוויים להעלות את ארון ה' אלקיי ישראל. וישאו בני הלוויים את ארון האלקים כאשר צוה משה כדבר ה' בכתפם במטות" (דהיי"א טו' יד-טו')
¹⁸ מהיום ההוא והלאה.
וחז"ל דרשו, עד יום מותה, אבל ביום מותה היה לה ולד :
" תני, שלש נשים מתו חיות : אמנו רחל, וכלתו של עלי, ומיכל בת שאול...". (מדרש שמואל פרשה יא').

¹⁹ מנת בשר יפה.
²⁰ גבעע יין. כמו : "...וְאֶהְבִּי אֶשְׁיִשִּׁי עֲנָבִים", (הושע ג' א') וכמו : "סִמְכוּנֵי בְּאֶשְׁיִשׁוֹת...". (שה"ש ב' ה').
²¹ נתקטן עוד זאת בעיניך ה' אלוקים, ונתדבר גם אל בית עבדך למכחוק... ; " פסי יט'
²² מתג האמה - בַּסֵּן, העשוי להנהיג את הבהמה ומוחזק באמת היד.
נקראה כך, מפני שבגת ישבה מלכות פלישתים.
²³ נקמה, על שהמיתו מואב את אביו ואמו ואחיו כשהניח אותם בארץ מואב, כשברח משאול (שמואל א' כב', ג-ד).

שאלות לחזרה בשמואל ב'

114. מה עשה חנון לעבדי דוד, ומדוע?
{ גילח את חצי זקנם, וחתך את בגדיהם עד החצי, לבזותם. }
115. היכן ישבו עבדי דוד הנכלמים, ועד מתי?
{ שליחי דוד, אמרו להם לשבת ביריחו, עד שיצמח זקנם. }
116. את מי שכרו בני עמון, להלחם יחד איתם, נגד דוד?
{ 1. את ארם בית רחוב. 2. את ארם צובא (יחד - 20,000). 3. את מלך מעכה - 1000 איש. 4. איש טוב (אנשי ארץ טוב) - 12,000 איש. }
117. "וירא יואב כי היתה אליו פני המלחמה מפניו ומאחור..." מי היה מלפנים ומי מאחור?
{ מלפנים, בשער עירם היו בני עמון, ומאחור היו: ארם רחוב ארם צובא, מעכה ואיש טוב. }
118. מי אמר למי: "חזק ונתחזק בעד עמנו ובעד ערי אלקינו וה' יעשה הטוב בעיניו"?
{ יואב לאבישי אחיו, לקראת המלחמה הקשה, הבאה מלפנים ומאחור. (סיכמו ביניהם: שמי שיתקשה בקרב, יבוא אחיו לעזרו.) }
119. מי בישראל נלחם עם יואב, ומי עם אבישי?
{ יואב בחר מכל בחורי ישראל (המובחרים שבישראל), ושאר העם נלחם עם אבישי. }
120. מה עשו בני עמון, כשראו שארם ניגפים לפני ישראל?
{ נסו מפני אבישי לתוך העיר, וישראל שבו לירושלים. }
121. מי הוא שובך, ומהיכן בא?
{ שר צבא הדדעזר(מלך צובה), בא בראש צבאות הדדעזר, והביא את אנשי ארם שמעבר לנהר, להלחם עם דוד. }
122. כמה הרג דוד מצבא הדדעזר?
{ 700 - רכב, - 40,000 - פָּרָשִׁים וְאֵת שׁוֹבְךְ שֵׁר הַצַּבָּא. }

פרק יא'

123. כמה זמן אחר שנכנעו בני עמון לדוד, שב יואב לצור על רפה (עיר המלוכה בעמון)?
{ אחר שנה, מהזמן שיצאו עמון וארם להלחם בדוד. "וייהי לתשובת השנה לעת צאת המלכים..." }
124. מי האשה שראה דוד מגג ביתו?
{ בת שבע אשתו של אוריה. }
125. מה ציוה דוד, בספר ששלח ליואב ביד אוריה?
{ לשים את אוריה, אל פני המלחמה החזקה, כדי שימות במלחמה עם בני עמון.²⁷ }
126. כיצד ציוה יו
{ אמר לשליח, שאחר שתעלה חמתו של דוד, על שהתקרבו לחומה יותר מדי, יאמר לו, שאפילו אוריה (שמת בקרב) שהיה איש מלחמה מנעוריו, וידע את גודל הסכנה, היה בין הנגשים אל החומה. }

101. מה עשה לסוסים, של רכבי הדדעזר מלך צובה?
{ עיקר את כל הסוסים (רכב = 4 סוסים), מלבד 100 רכבים (400 סוסים) שהיה צריך למרכבותיו, מפני שכתוב: "לא ירבה לו סוסים". }
102. כמה היכה דוד ממחנה ארם, כשיצאו לעזר להדדעזר?
{ 22000 איש. }
103. מה עשה דוד עם כל הנחושת, הכסף והזהב, שלקח שלל מהגויים שכבש?
{ הקדיש לה'! }
104. הסבר: "ויעש דוד שם..."
{ אף שהיה עיף ממלחמת ארם, היכה בגיא מלח 18,000 איש²⁴, ויעש דוד שם - ובזה, עשה גבורה גדולה, וקנה שם (התפרסם בגבורתו). }
105. היכן שם דוד נציבים מטעמו?
{ בארם (פס' ו') ובאדום (פס' יד'). }
106. על מי נאמר: "עשה משפט וצדקה לכל עמו"?
{ על דוד. }
107. השלם: יואב בן צרויה על _____, ויהושפט בן אחילוד _____, וצדוק בן אחיטוב, ואחיה בן אבייתר _____, ושריה _____, ובניהו בן יהוידע והפרתי והפלתי בני דוד.
{ יואב בן צרויה על הצבא ויהושפט בן אחילוד מזכיר וצדוק בן אחיטוב ואחיה בן אבייתר כהנים, ושריה סופר: ובניהו בן יהוידע והפרתי והפלתי²⁵ ובני דוד כהנים היו "כהנים - שרים חשובים" }

פרק ט'

108. מדוע רצה דוד, לעשות חסד עם בית שאול?
{ בזכות יהונתן בן שאול. }
109. כיצד נודע לדוד, היכן נמצא מפיבושת בן יהונתן?
{ ציבא, שהיה עבד בבית שאול, סיפר לדוד על מפיבושת בן יהונתן, שנמצא במקום ששמו: "לזו דבר". }
110. איזו טובה עשה דוד, למפיבושת בן יהונתן?
{ 1. השיב לו את כל שדה שאול. 2. לאכל לחם על שלחן המלך תמיד. 3. ציבא, בניו ועבדיו (של ציבא), יעבדו את האדמה עבור מפיבושת. }
111. כמה בנים ועבדים היו לציבא?
{ 15 בנים, ו- 20 עבדים. }
112. מי הוא מיכא?
{ בנו של מפיבושת. }

פרק י'

113. איזו טובה עשה דוד, עם חנון מלך בני עמון, ומדוע?
{ דוד שלח את עבדיו אל ארץ בני עמון, לנחם את חנון על מות אביו נחש. בכך רצה דוד, להשיב טובה לחנון, תחת הטובה שעשה עימו נחש מלך בני עמון.²⁶ }

²⁴ "...ונאבשי בן צרויה הכה את אדום בגיא המלח שמונה עשר אלף"; דהיי"א יח' יב'.
ובתהלים: "בהצותו את ארם נהרים ואת ארם צובה וישב יואב ויך את אדום בגיא מלח שנים עשר אלף"; תהלים ס', ב'
²⁵ קלעים וקשתים.
²⁶ לפי שבשעה שברח דוד מפני שאול, הוליך אביו ואמו אל מלך מואב....וישבו עמו כל ימי היות דוד במצודה. והרגם מלך מואב, ולא למפרע.

שאלות לחזרה בשמואל ב'

127. **מי עוד מת כדרך שמת אוריה ?**
 { "אבימלך בן ירבעם (אבימלך בן גדעון) (ירובעל), הלא אשה השליכה עליו פלח רכב²⁸ מעל החומה, ונמת בתבאי; עיי שופטים ט' נג' }
 128. **האם המתין שליחו של יואב, להודיע על מיתת אוריה, רק אחר שתעלה חמתו של דוד, על שהתקרבו לחומה ?**
 { לא ! אמר לו מיד על מיתתו של אוריה. }
 129. **מה ציוה דוד לשליח למסור ליואב ?**
 { לאמר ליואב: "כי כזה וכה תאכל החרב החזק מלחמתך אל העיר והרסה..." }
 138. **כיצד גילה יואב את נאמנותו לדוד, אחר שלכד, את עיר המלוכה ("עיר המים"), ברבה ?**
 { "אסף את יתר העם... ולכדת, פן אלכד אני את העיר, ונקרא שמי עליה". }
 139. **מה שקל כיכר זהב, והיתה בו אבן יקרה ?**
 { דוד לקח שלל רב מהעיר רבה, וממלך בני עמון, לקח את פתרו ("עטרת מלכם"), ששקל כיכר זהב, ובה שמו אבן יקרה. את הכתר והאבן שם דוד מעל כסאו. }
 140. **מה עשה דוד לתושבי הערים שבארץ עמון ?**
 { "...וישם במגרה ובחרצי הפך וכל המגזרות הפך ויהעביר אותם במלבוש... (ששרפם באש התנור, שעושים בו הלבנים)³²" }

פרק יב'

130. **מה "השאלה", ששאל, נתן הנביא את דוד ?**
ומה השיב לו דוד ?
 { מה דין עשיר גדול, שנתן לאורחו, את כבשתו היחידה של העני ? **תשובת דוד** : שישלם על הכבשה פי ארבעה, והעשיר - בן מנת ! }
 131. **מי הוא העשיר ?**
 { העשיר הוא דוד, ששלח למנת את אוריה, ולקח את בת שבע אישתו - לאשה. }
 132. **מה אמר דוד, מיד אחר תוכחתו של נתן הנביא ?**
 { "חטאתי לה' " }
 133. **כיצד נענש דוד על חטאו ?**
 { 1. ועתה לא תסור חרב מביתך עד עולם²⁹. 2. הנני מקים עליך רעה מביתך³⁰, ולקחתי את נשיתך לעיניך ונתתי לרעיך ושכב עם נשיתך לעיני השמש הזאת³¹. 3. גם הן הילוד לך - מות ומות. }
 134. **נתן הודיע לדוד, שהבן שיוֹלד לבת שבע - ימות. האם הוסיף דוד להתפלל עליו ?**
 { 1. ויבקש דוד את האלהים בעד הנער. 2. ויפס דוד צום. 3. ובא ולן ושכב ארצה. }
 135. **כיצד הבין דוד שמת הנער, אחר שעבדיו פחדו לבשר לו זאת ?**
 { "יבא דוד פי עבדיו מתלחשים, ויבן דוד פי מת היִלד". }
 136. **מה ענה דוד, לתמיהת עבדיו: "בעבור היִלד חי - צמת ותבך, וכאשר מת היִלד - קמת ותאכל לחם !? "**
 { כשחי הילד, צמתי ובכיתי, אולי ירחם ה'. כעת כשמת, מה יועיל לו אם אצום ואבכה, הרי כבר מת ! }
 137. **מי הוא ידידיה, ומה משמעות שמו ?**
 { שלמה - בנה של בת שבע, ידיד של ה' - שהי אוהבו. }

- פרק יג'
 141. **מי היתה תמר ?**
 { אחותו של אבשלום, ושל אמנון מצד אביו (דוד).³³ }
 142. **מי היה: "איש חכם מאוד", ומה יעץ בחכמתו זו ?**
 { יונדב, חבירו של אמנון, ראה את אמנון שנראה כחולה, מרוב אהבתו לתמר. יעץ לו, שיעשה עצמו כחולה, ויבקש מדוד אביו, שיאמר לתמר, לבוא אליו ולהאכילו³⁴, וכך ישכב עימה בחדרו. }
 143. **מה הציעה תמר לאמנון, כדי שלא יעשה את הנבלה שעשה ?**
 { "...ועתה, דבר נא אל המלך כי לא ימנעני ממך". }
 144. **מי אהב ומי שנא את תמר ?**
 { אמנון ! אחר ששכב עימה, שנא אותה שנאה חזקה, יותר מהאהבה שאהב אותה לפני כן³⁵. }
 145. **מהי הרעה שעשה אמנון, ומהי הרעה היותר גדולה ?**
 { הרעה - שעינה ושכב עם תמר. הרעה הגדולה יותר היתה, ששילח אותה מביתו בבזיון גדול³⁶. }
 146. **מה עשתה תמר, אחר שגורשה מבית אמנון ?**
 { 1. ותקח תמר אפר על ראשה 2. וכתבת הפסים אשר עליה קרעה 3. ותשם ידה על ראשה ותלך הלון וזעקה". }
 147. **כיצד הרג אבשלום את אמנון ?**
 { אחר שנתיים, מהנבלה שעשה אמנון, הפציר במלך דוד, שישלח את אמנון לחוגג עימו ועם שאר בני המלך, את גזיזת הצאן, בבעל חצור. כטוב לב אמנון ביין, ציוה על אנשיו להרוג את אמנון. }

³² הרג אותם ביסורים, כדי שיפחדו שאר האומות, להלחם בישראל.
³³ והיתה אחות אבשלום מאמו. כי מעכה אמו של אבשלום, לקחה דוד במלחמה ושכב עמה קודם שנתגיירה, כי התורה התירה זה כנגד יצר הרע, כמו שכתוב וראית בשביה אשת יפת תואר וגוי ואינה מותרת לו קודם שנתגיירה אלא ביאה ראשונה בלבד, ואחר כך אם תרצה להתגייר - יקחנה לאשה. ומעכה נתעברה מדוד בביאה ראשונה בעודה נכרית, לפיכך היתה מותרת תמר לאמנון אף על פי שהיתה בת דוד כיון שבגיותה נתעברה מעכה ממנה. ונתגיירה מעכה אחר כן ונשאה דוד לאשה, וילדה לו אבשלום, ומה שאמר אמנון תבא נא תמר אחותי לפי שהיתה בת דוד קראה אחותי. (רד"ק)
³⁴ והתחל - עשה עצמך חולה. ותבנני - ותאכילני. הבריה - המאכל.
³⁵ השנאה היתה מאת ה', כדי להגדיל החרפה כששילח אותה מביתו, וכך תגדל שנאתו של אבשלום - עד שיהרגו. לקיים מה שאמר לו הנביא: "לא תסור חרב מביתך" (על מעשה בת שבע ואוריה) וכן בדבר אבשלום, זימה וחרב. הכל מדה כנגד מדה. (רד"ק)
³⁶ "אל אודת הרעה הגדולה הזאת, מאחרת אשר עשית עמי לשלחני, ולא אבה לשמע לה", פסי טז'.

²⁸ חתיכה מוהאבן העליונה שמעל הרחיים, הקרויה "רכבי".
²⁹ רבים מזרעו ימותו בחרב. שמתו בחייו, ארבעה מבניו: בן בת שבע, אמנון, אבשלום ואדניה.
³⁰ מרד אבשלום. ומעשה אמנון ותמר (להלן פרק יג'), שהביא את אבשלום לשנאה גדולה כלפי אמנון, עד שלבסוף הרגו.
³¹ "ויטו לאבשלום האהל על הגג, ויבא אבשלום אל פלגשי אביו לעיני כל ישראל", להלן טז' כב'.

שאלות לחזרה בשמואל ב'

פרק טו'

164. מה עשה אבשלום, כדי להראות עצמו כמלך?
{ עשה לו מרכבה וסוסים, ו - 50 איש רצים לפני מרכבתו. }

165. כיצד גנב אבשלום את לב ישראל אליו?
{ 1. השכים כל בוקר, לעמוד בשער המוביל אל המלך. כשבא אדם אל המלך למשפט, היה אבשלום מדבר אל ליבו, שדבריו צודקים, אך בבית המלך, אין מי שישמע את צדקת דבריו. 2. כל מי שהשתחוה לאבשלום, היה אבשלום נושק לו. }

166. "ויהי מקץ ארבעים שנה ויאמר אבשלום אל המלך אלכה נא ואשלם את נדרי... בחברון", מקץ 40 שנה ממתי?
{ מזמן שבקשו בני"י מלך, משמואל הנביא. }

167. איזה נדר נדר אבשלום, וכמה זמן עבר, משנדר את נדרו, עד שבקש מִדָּו רשות לקיימו?
{ אבשלום נדר, לפחות שלוש שנים קודם בקשתו מִדָּו (שלוש שנים ישב אבשלום בגשור), שיזבח זבחים לה', אם ישיב אותו ה' מגשור לירושלים. }

168. מה ציוה אבשלום, על המרגלים ששלח בשבטי ישראל?
{ "כְּשִׁמְעֶכֶם אֶת קוֹל הַשָּׁפָר, וְאִמְרַתֶּם: "מֶלֶךְ אֲבִשְׁלוֹם בְּחֶבְרוֹן". (שיפרסמו שמלך אבשלום בחברון) }

169. כמה אנשים הלכו עם אבשלום לחברון?
{ 200 איש, וחשבו שהולך להקריב את נדרו. }

170. למי קרא אבשלום מגילה?
{ לאחיתופל הגילוני (שגר בגילה), שהיה היועץ של דָּו. }

171. מי נשאר בבית המלך, אחר שדָּו ועבדיו ברחו?
{ 10 נשים פלגשים. }

172. מי יצא עם המלך דָּו?
{ 1. כל עבדיו. 2. הכרתני והפלתני (הקשתים והקלעים), 3. 600 איש הגיתים, עברו לפני דָּו³⁸, וברחו ברגליהם³⁹. }

173. מי אמר למי: "חי ה' כי במקום אשר יהיה שם אדני המלך אם למות אם לחיים כי שם יהיה עבדך"?
{ אֲתִי הגיתלי לדָּו, אחר שדָּו בקש ממנו לשוב. }

174. הסבר: "...ויצקו את ארון האלקים, ויעל אביתר..."⁴⁰
{ העמידו את ארון ה'. ואביתר עלה, נסתלק עם הארון לצד אחד, עד שעבר כל העם. }

175. מי השיב את ארון ה' לירושלים?
{ צדוק ואביתר (יחד עם בנייהם אחימעץ ויהונתן), על פי ציווי דָּו. }

148. איזו שמועת שקר הגיעה אל דָּו, ומי הכחיש אותה בחכמתו?
{ כשהיו שאר בני המלך במנוסה, הגיעה שמועה אל דָּו, שכל בניו- נהרגו ע"י אבשלום, אך יונָדָב בן שִׁמְעָה אָחִי דָּו, העריך, שרק אמנון נהרג, מפני השנאה השמורה לו אצל אבשלום על מעשה תמר. דבריו התבררו ככזבים, כשראה הצופה על החומה, את העם (בני המלך) שבים ממנוסתם. }

149. על מי נאמר שבכו: "...בכי גדול מאד"?
{ המלך, בניו ועבדיו, בכו בכי גדול מאד על אמנון. }

150. להיכן ברח אבשלום?
{ "...וַיֵּלֶךְ אֶל תַּלְמֵי בֶן עַמִּיהוּד מֶלֶךְ גִּשׁוֹר... וַיְהִי שֵׁם שְׁלֹשׁ שָׁנִים". }

פרק יד'

151. מה היתה מטרתו של יואב, כששלח את האשה החכמה מתקוע אל דָּו?
{ שתגרום בדבריה, שדָּו יתן רשות לאבשלום לשוב. }

152. מה שאלה האשה התקועית את המלך?
{ באה לפניו כאלמנה, המתאבלת גם על הרצחו של בנה ביד אחיו. שאר בני המשפחה דורשים, שתמסור את בנה הרוצח - כדי שיהרגוהו. ומבקשת את המלך, שלא יתן שיומת בנה. דָּו נשבע, שלא תיפול משערת ראשו של בנה ארצה! רמזה בדבריה לדָּו עצמו, שמסרב לראות פני אבשלום, על שרצח את אמנון בנו. }

153. מי אמר למי: "היז יואב אתך בכל זאת"?
{ דָּו לאשה התקועית. }

154. מדוע אמר יואב: "היום ידע עבדך כי מצאתי חן בעיניך..."?
{ "...אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ אֶת דְּבַר עֲבָדְךָ". שהורה ליואב, להשיב את הנער אבשלום. }

155. "ויקם יואב וילך גשורה, ויבא את אבשלום ירושלים", כמה זמן היה יואב בגשור?
{ שלוש שנים³⁷. }

156. להיכן פנה אבשלום כשהגיע לירושלים?
{ לביתו, כדבר דָּו אביו, שלא יראה פניו. }

157. על מי נאמר שלא היה בו מום?
{ אבשלום, היה האיש היפה ביותר בכל ישראל, עד שלא היה בו כל מום. }

158. מתי היה אבשלום מגלח את שערו?
{ פעם בשנה, כשהיה שערו כבד עליו. }

159. כמה שקל שערו של אבשלום?
{ 200 שקלים באבן המלך. }

160. ציין, כמה בנים ובנות היו לאבשלום?
{ שלושה בנים, ובת אחת ושמה - תמר. }

161. מדוע הציתו עבדי אבשלום, את חלקת השעורים של יואב?
{ מפני ששלח פעמיים לקרא ליואב, ולא בא אליו. }

162. מה בקש אבשלום מיואב?
{ שיבקש מהמלך, שיוכל אבשלום לראות את פניו. }

163. מי נשק למי?
{ דָּו לאבשלום, כשבא לראות פניו. }

³⁸ שעמד ב - "בית המרחק", בבית הרחוק ביותר מחוץ לחומה, וכולם עוברים על פניו.

³⁹ כדי שלא יתפרסם לכתו, כי הרואים אותו הולך ברגליו, לא יחשבו שהוא דָּו. (רלב"ג)

⁴⁰ ורבתינו ז"ל אמרו (יומא עג ב): אז נסתלק אביתר מכהונה גדולה, כי שאל באורים - ולא עלתה, ולצדוק - עלתה, ומינהו תחתיו, ולא להיות מיד כהן גדול, כי הלא שלמה גרש את אביתר מכהונה גדולה, (כמו שכתוב במלכים א', ב', כז'), אלא שעתה סילקו מלשמשו, ובימי שלמה מינהו לצדוק לשמש:

³⁷ "וַיֵּאבְשְׁלוֹם בָּרַח וַיֵּלֶךְ גִּשׁוֹר וַיְהִי שֵׁם שְׁלֹשׁ שָׁנִים", לעיל יג' לח'.

שאלות לחזרה בשמואל ב'

176. מי היה אמור, להביא לך ידועות מירושלים?
{ אחימעץ בן צדוק ויהונתן בן אביתר, ששבו לירושלים עם הארון. }
177. על מי נאמר: "...עלה ובוכה, וראש לו חפוי (מכוסה בבגד), והוא הלך יחף (דרד צער), וכל העם אשר אתו, חפו איש ראשו ועלו עלה ובכה"?
{ על דוד והעם שעימו, כשעלו במעלה הר הזיתים. }
178. מי אמר למי: "ספל נא את עצת אחיתפל ה'?"
{ דוד לה', כששמע שאחיתופל בין הקושרים עם אבשלום. }
179. מי היה: "...קרוע פתנתו, ואדמה על ראשו", ומדוע?
{ חושי הערפי, לפי שהצטער בצרתו של דוד. }
180. היכן פגש דוד את חושי הערפי, ומה בקש ממנו?
{ כשהגיע דוד לראש הר הזיתים⁴¹, פגש את חושי. דוד אמר לחושי, שילך לאבשלום ויעמוד לפניו כעבד, וכך יוכל לנסות להפר את עצת אחיתופל. }
- פרק ט"ז
181. מי הוא ציבא, והיכן פגש את דוד?
{ נער של מפיבושת בן יהונתן. (עי' פרק ט'). אחר שעבר דוד מעט מראש הר הזיתים, פגש את ציבא בא לקראתו. }
182. מה הביא ציבא לדוד?
{ 1. צמד חמורים חבשים (זוג חמורים חגורים באוכף).
2. מאתים לחם. 3. מאה צמוקים. 4. מאה קיץ (פירות קיץ מיובשים). 5. נבל יין (נוד יין). }
183. מה השיב ציבא לשאלת דוד: "ואיפה בן אדוניך" (יהונתן בן שאול)?
{ יושב בירושלים, ומצפה ששייבו לו את מלכות אביו שאול. }
184. מה קבל ציבא מדוד, על מעשהו?
{ "הינה לך כל אשר למפיבושת..." }
185. מדוע באמת לא הלך מפיבושת לקראת דוד?
{ מפני שהיה נכה רגליים. }
186. מהיכן יצא שמעי בן גרה, ומה עשה?
{ כשהגיע דוד לבחורים (שם מקום), יצא משם שמעי בן גרה איש ימיני (משבט בנימין, ממשפחת בית שאול).
1. קלל את דוד ואמר: "...צא צא איש הדמים ואיש הבלגלעל... השיב עליך ה' כל דמי בית שאול אשר מלכת תחתיו..."
2. ויסקל באבנים לעמתו. 3. עפר בעפר (זרק כנגדו עפר) }
187. מי אמר למי: "מה לי ולכם בני צריה"?
{ דוד לאבישי בן צרויה, על רצונו להרוג את שמעי. (הכלב המת הזה, כלשונו של אבישי) }
188. כיצד התייחס דוד לדבריו ומעשיו של שמעי?
{ 1. ה' אמר לו קלל. 2. אולי בזכות הבזיון הזה, ישיב לי ה' טובה תחת קללתו. }
189. "ויבא המלך וכל העם אשר אתו עיפים, וינפש שם", היכן?
{ בבחורים. }
190. מי אמר למי: "יחי המלך יחי המלך"?
{ חושי הארכי (רעו של דוד) - לאבשלום. }
191. כיצד נימק חושי, את נאמנותו לאבשלום?
{ 1. נאמנותו לא היתה לך, אלא למלכותו, ועתה כשבחרו ישראל את אבשלום - ילך עימו. 2. אבשלום הוא בנו של דוד, ואין בכך בגידה בדוד. }
192. מה עשה אבשלום ע"פ עצתו של אחיתופל?
{ בא אל פלגשי דוד אביו⁴² לעיני כל ישראל, באוהל שהקים על הגג. בכך, יכירו כל ישראל, שלא ישלימו עוד אבשלום ודוד, ויתחזקו בנאמנותם למלכות אבשלום. }
193. על מי נאמר שעצותיו היו טובות ומועילות: "כאשר ישאל איש בדבר האלקים"?
{ על עצותיו של אחיתופל. }
- פרק י"ז
194. מה יעצו אחיתופל וחושי לאבשלום?
{ אחיתופל יעץ, לבחור 12,000 איש, וירדוף אחר דוד עוד הלילה, בעודו יגע ורפה ידיים. בבהלה שתפצר מההפתעה, ינוסו העם שעימו, ויכה את המלך דוד לבדו, וכל העם ישובו אל אבשלום. חושי הארכי רעה דוד יעץ, שיאספו את כל ישראל ("מדן ועד באר שבעי"), וילחמו בדוד פנים בפנים, עד שלא ישאר מהם איש. }
195. איזו עצה קבלו אבשלום ואיש ישראל, ומדוע?
{ עצתו של חושי התקבלה (ובאמת היתה פחות טובה). "וה' צנה להפך את עצת אחיתפל הטובה, לבעבור הביא ה' אל אבשלום את הרעה". }
196. מה הודיע חושי לדוד, וכיצד?
{ שלח את אחימעץ בן צדוק ויהונתן בן אביתר הכהנים, להודיע לדוד, לנוס מערבות המדבר אל עבר הירדן, שמא בכל זאת יעשו כדברי אחיתופל. }
197. כיצד הגיע הידיעה מחושי, ליהונתן ואחימעץ?
{ ע"י שפחה מבית צדוק, שהלכה אליהם לעין רוגל, ומסרה את דברי חושי. }
198. מדוע הסתתרו יהונתן ואחימעץ, והיכן?
{ מפני שהבחינו שנער מנערי אבשלום ראה אותם. התחבאו בחצרו של איש בבחורים (בחורים - שם מקום), בתוך הבאר. אשתו של האיש, שמה וילון ("מסד") על פתח הבאר, ומעליו שמה חטים ("יריפות"), כביכול כדי ליבשם. }
199. מה ענתה אשתו של האיש בבחורים לעבדי אבשלום, שחיפשו את יהונתן ואחימעץ?
{ "עברו מיכל המים", שעברו את הירדן. "ויבקשו (עבדי אבשלום) ולא מצאו, וישבו ירושלים" }
200. מתי הגיעו דוד ואנשיו, אל עבר הירדן?
{ "עד אור הבקר, עד אחד לא נעדר אשר לא עבר את הירדן". }
201. מה עשה אחיתופל, אחר שעצתו לא התקבלה?
{ ציוה אל ביתו, וחנוק עצמו למות⁴³. }
202. את מי מינה אבשלום לשר הצבא?
{ את עמשא בן יתרא ואביגל (אביגל היתה בתו של נחש⁴⁴ ואחות צרויה אימו של יואב) }

⁴¹ "אשר ישתחוה שם לאלוקים" - שמשם היה נראה מקום הארון, ורצה להשתחוות שם... לפי שהיה נפרד ממקום המקדש, ולא היה יודע אם ישוב עוד, כאדם הלוך רשות מאוהבו בגלותו.

⁴² שהניח אביו במנוסתו, לשמור על הבית (לעיל פרק טו').

⁴³ היה בטוח שאבשלום יפול בידי דוד, ובחר להרוג עצמו, משדוד יהרגו.

שאלות לחזרה בשמואל ב'

214. היכן נקבר אבשלום, ומהי: "יד אבשלום"?
 { השליכו את אבשלום אל הפחת הגדול (בור גדול ביער), והציבו עליו גל אבנים גדול. אבשלום בנה בחייו מצבה, לזכרון שמו (כי לא היה לו בן⁴⁷), וקרא לה: יד אבשלום }
215. מי השתחוה ליואב?
 { הכושי השתחוה ליואב. הכושי חשב, שיואב עשה עימו טובה, כששלח להודיע על הנצחון ומיתת אבשלום. ובאמת, יואב שלח אותו, כדי למנוע את אחימעץ, מלרוץ ולבשר לדוד על מיתת בנו. }
216. היכן ישב דוד במלחמה, ואת מי ראה הצופה?
 { דוד ישב בין שני השערים של שתי החומות של העיר ("בין השערים"), והצופה, ראה בתחילה את אחימעץ ואח"כ את הכושי. }
217. כיצד ידע דוד שיבשרו השליחים טובה?
 { "אם לבדו - בשׁוֹרָה בְּפִיּוֹ" - שבמנוסה - נסים רבים. }
218. מי בישר לדוד, על הנצחון במלחמה ומיתת אבשלום?
 { אחימעץ בן צדוק בישר על הנצחון במלחמה. הכושי מסר לדוד על מיתת בנו אבשלום. }
219. מה שאל דוד את אחימעץ ואת הכושי?
 { "השלום לנער לאבשלום?!" }
- פרק יט'
220. מה אמר דוד בְּבָכּוֹ על בנו אבשלום?
 { "בְּנֵי אַבְשָׁלוֹם בְּנֵי בְנֵי אַבְשָׁלוֹם מִי יִתֵּן מוֹתֵי אֲנִי תַחְתֵּיךְ אַבְשָׁלוֹם בְּנֵי בְנֵי..."} }
221. מדוע נהפכה התשועה הגדולה, לאבל לכל העם?
 { "...כִּי שָׁמַע הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר נַעֲצַב הַמֶּלֶךְ עַל בְּנוֹ..."} }
222. בעצתו של מי, עלה דוד וישב בשער, ובאו כל העם לראותו?
 { בעצת יואב. יואב טען לפניו, שהשרים, העבדים וכל העם, יפרשו את צערו ואבלו על אבשלום, כאילו מצטער על הנצחון במלחמה, והיה מעדיף ששריו ועבדיו היו נהרגים, במקום אבשלום בנו. }
223. מה אמרו צדוק ואֲבִיתָר הכהנים לזקני יהודה, בשליחותו של דוד?
 { שראוי שבני יהודה, שבטו של דוד, ישיבו את המלך לירושלים אל ביתו ראשונים, לפני כל ישראל (ובאמת גם כל ישראל הסכימו על כך). }
224. מי יהיה שר הצבא במקומו של יואב?
 { עמשא שר הצבא של אבשלום⁴⁸. }
225. היכן התאספו יהודה, לקבל את פני המלך בשובו לביתו?
 { בגלגל. }
226. מי בא ראשון משבטי ישראל, לקבל את פניו של המלך, ואת מי לקח עימו?
 { "וַיִּמְהַר שְׁמַעִי בֶן גֵּרָא בֶן הַיְמִינִי אֲשֶׁר מִבְּחוּרִים, וַיֵּרָד עִם אִישׁ יְהוּדָה לְקִרְאֵת הַמֶּלֶךְ דָּוִד. וְאֶלֶף אִישׁ עִמּוֹ מִבְּנֵימִן, וְצִיבָא נֶעֶר בֵּית שְׁאוּל, וְחַמְשָׁת עֶשֶׂר בְּנָיו, וְעֶשְׂרִים עַבְדָּיו אִתּוֹ, וַצִּלְחוּ (עברו) הַיֵּרֶד לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ", נפל לפני המלך וביקש שימחל לו על עוֹנוֹ. }

203. היכן חנו אבשלום וישראל לקראת המלחמה?
 { בעבר הירדן בארץ הגלעד. }
204. היכן חנה דָּוִד, ומה הביאו לו שְׂבִי בֶן נַחֲשׁ מְרִבְתַּת בְּנֵי עַמּוֹן, וּמְכִיר בֶן עַמִּיאֵל מֵלֵא דָבָר (שם מקום), וּבְרָזְלֵי הַגִּלְעָדִי מֵרְגֵלִים?
 { דָּוִד חנה במחניים, והביאו לו: 1. מִשְׁקָב 2. סְפוֹת⁴⁵ 3. כְּלֵי יוֹצֵר (כלי חרס). 4. וְחִטִּים 5. וְשַׁעֲרִים 6. וְקַמַּח 7. וְקִלְי (חטים קלויים) 8. וּפּוֹל 9. וְעֵדְשִׁים 10. וְקִלְי (עדשים קלויים) 11. וְדָבֶשׁ 12. וְחֻמְאָה 13. וְצֶאֱן 14. וְשָׁפוֹת בָּקָר⁴⁶. }
- פרק יח'
205. כיצד חילק דוד את העם שעימו, לקראת המלחמה?
 { שְׁלִישׁ - בְּיַד יוֹאֵב, שְׁלִישׁ - בְּיַד אֲבִישׁי, וְשְׁלִישׁ - בְּיַד אֲתִי הַגִּתִּי. }
206. מדוע לא יצא דוד עם אנשיו למלחמה?
 { על פי טענתם של אנשיו, כשדוד לא יהיה ביניהם, לא יתחזקו ויתגברו להרוג בהם, כי הלא בְּדוֹד הֵם חַפְצִים. ועוד, שבהיותו בעיר (מחניים), יוכל לעזור להם בתפילה. }
207. מה ציוה דוד על שלושת שרי הצבא?
 { "לֵאט לִי לַנֶּעַר לַאֲבָשָׁלוֹם, וְכָל הָעָם שֶׁמְעוּ בְּצוֹת הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל הַשְּׂרִים עַל דָּבָר אַבְשָׁלוֹם..."} }
208. כמה נפלו מישראל לפני עבדי דוד, וכיצד נפלו?
 { 20,000 איש נפלו. רוב ההרוגים נפלו כשנכשלו בסבכי היער (ובחיות היער): "וַיִּרְבַּ הַיַּעַר לֶאֱכָל בָּעָם מֵאֲשֶׁר אֶקְלָה הַחֶרֶב בַּיּוֹם הַהוּא..."} }
209. הסבר: "וַיִּקְרָא אַבְשָׁלוֹם לְפָנָי עַבְדֵי דָוִד..."
 { הזדמן במנוסתו לפני עבדי דוד. }
210. מי הרג את אבשלום, וכיצד?
 { יואב ועשרה מעבדיו. כשרכב אבשלום על פרדו, הסתבך שיער ראשו בענפי האֵלָה הגדולה, והפרד המשיך בדרכו. כך, נשאר תלוי בשערו באויר. יואב, תקע בליבו של אבשלום שלושה שבטים (כעין חניתות מחודדים), ועשרה נערים נושאי כלי יואב המיתו את אבשלום. }
211. "וַיִּרְא אִישׁ אֶחָד וַיִּגַּד לְיוֹאֵב, וַיֹּאמֶר הִנֵּה רָאִיתִי אֶת אַבְשָׁלוֹם תָּלוּי בָּאֵלָה", אם היה האיש, הורג את אבשלום במקום לרוץ אל יואב, מה היה מקבל מיואב?
 { "עֲשֶׂרָה כֶּסֶף (סלעים) וְחֻגְרָה אֶחָת..."} }
212. מדוע באמת לא הרג את אבשלום??
 { מפני ציווי דוד, לא הרג אותו לא בסתר (כשהוא לבדו), ולא בגלוי על פי ציווי יואב! "וַיְלֹ אֶנְכִי שֶׁקַּל עַל פִּי אֶלֶף כֶּסֶף לֹא אֲשַׁלַּח יָדִי אֶל בֶּן הַמֶּלֶךְ..."} }
213. מי תקע בשופר?
 { יואב. להורות לעם להפסיק לרדוף ולהכות בישראל. }

⁴⁷ ולמעלה כתוב: "ויולדו לאבשלום שלשה בנים ובת אחת" (לעיל יד' כז'), אלא שמתו. לפיכך, עשה לו המצבה הזאת, להיות לו לזכרון אחר מותו. (רד"ק).

⁴⁸ בן אביגיל אחות דוד, ובן דודו של יואב בן צרויה אחותו של דוד.

⁴⁴ הוא ישי אבי דָּוִד. (נקרא נחש, על שמת בעטיו של נחש ומבלי עון).

⁴⁵ כעין מזרקים.

⁴⁶ גבינות העשויות מחלב הבקר.

שאלות לחזרה בשמואל ב'

227. **מי אמר למי: "מה לי ולכם בני צרויה, כי תהיו לי היום לשטן, היום יומת איש בישראל" ?**
 { דוד לאבישי בן צרויה, על שרצה להרוג את שימעי⁴⁹. }
228. **מי אמר למי: "...ואדני המלך, כמלאך האלקים, ועשה הטוב בעיניך" ?**
 { מפיושות לדוד. בקש שהמלך יכריע בשאלה, מדוע לא יצא מפיושות עם דוד, בין דברי ציבא נערו: "ויאמר ציבא אל המלך הנה יושב בירושלים כי אמר היום לשיבו לי בית ישראל את ממלכות אביי" (לעיל טז ג), לבין הסברו של מפיושות, שציבא רימא אותו והוא בהיותו פיסח לא יצא לבדו. }
229. **כיצד היה ניכר על מפיושות בן יהונתן, שהצטער בצערו של דוד ?**
 { "...ולא עשה רגליו, ולא עשה שפמו, ואת בגדיו לא כבס, למן היום לכת המלך, עד היום אשר בא בשלום". }
230. **מה פסק דוד בעניינו של מפיושות ?**
 { "...אתה וציבא תחלקו את השדה"⁵⁰. }
231. **באלו תארים, מתואר ברזילי הגלעדי ?**
 { 1. איש זקן מאוד. 2. איש גדול מאוד. (בעושר) }
232. **מי הלך מרוגלים (שם מקום), ללוות את המלך ?**
 { ברזילי הגלעדי, שפרנס את המלך כשישב במחניים. }
233. **מדוע לא רצה ברזילי, שדוד יפרנס אותו בירושלים, ומה בקש מהמלך ?**
 { "בן שמנים שנה אנכי היום... אם יטעם עבדך את אשר אכל ואת אשר אשתה, אם אשמע עוד בקול שרים ושרות!... ", ובקש מהמלך: "...והנה עבדך כמהם (בנו של ברזילי) יעבר עם אדני המלך ועשה לו את אשר טוב בעיניך. ויאמר המלך אתי יעבר כמהם, ואני אעשה לו את הטוב בעיניך וכל אשר תבחר עלי אעשה לך". }
234. **מי ליוה את המלך עד הגלגל ?**
 { עם יהודה, וחצי עם ישראל. }
235. **הסבר: "...ויקש דבר איש יהודה, מדבר איש ישראל" ? (ישראל טענו נגד יהודה, על שהביאו אותו בסתר אל ביתו בירושלים, וכך נראה, שאין ישראל מרוצים במלכותו של דוד, בעוד שלישראל 10 ידות במלכותו (10 שבטים משבטי ישראל), ועוד, שהם היו ראשוניים ברצונם, להשיב את המלך לביתו⁵¹. יהודה השיבו בתוקף רב ובקושי יותר מישראל, שהם באו ראשוניים, משום שדוד בן שבטם הוא. }**

⁴⁹ **היום יומת איש בישראל** - וכי מהראוי שהיום יומת איש בישראל !? הלא היום כאילו התחילה מלכותי, ואם אנקום בו, הלא יחשבו כולם, שאנקום בהם על אשר מרדו בי, ותהיה להם סיבה שלא ימליכוני מעתה.
⁵⁰ ובדברי רבותינו ז"ל: כשאמר דוד אתה וציבא תחלקו השדה, יצאה בת קול ואמרה: ירבעם ורחבעם יחלקו את המלכות, **כי קבל לשון הרע מפי ציבא, ולא קבל הצטדקות מפיושות לפניו**... והכתוב מעיד עליו: **"ולא עשה רגליו ולא עשה שפמו ואת בגדיו לא כבס"**. (רד"ק)
⁵¹ "יניהי כל העם נדון בכל שבטי ישראל לאמר... ועתה למה אתם מחרשים להשיב את המלך", לעיל פסי י"א'.